

Ontstaan van spraak en taal

taal bij andere wezens

slimme hans effect menselijke taal

bij -> bijendans aanpassing taal ontstaan

octopus -> hersenen (Broca en gebarentaal Wernicke)

evolutie: eerst taal dan natuurlijke selectie

slimme hans effect= dieren die getraind worden om iets te leren zonder ze er bewust v worden
broca: woordproductie en zinsbouw
wernicke: woordbetekenis en woordbegrip

Aanpassingen hoe taal kan ontstaan

- 1) vermogen om symbolen te leren
- 2) controle over het vocale systeem
- 3) automatisering/combineren v/d grammatica

evolutie: eerst taal dan natuurlijke selectie

- 1) verlaagd strottenhoofd door recht te lopen
- 2) geen luchtzakken meer
- 3) duidelijke boogbundel en zenuwbundel
- 4) asymmetrische hersenen
- 5) voltooid spraak- en luisterorgaan

Taalverwerving bij kinderen

aangeboren taal(gevoel) chronologische taalontwikkeling bij kinderen

universele grammatica taalinput

taalverwervingssystemen prelinguale periode (0-1)

vroeglinguale periode (1-2,5)

differentiatiefase (2,5-5)

voltooiingsfase (na 5)

Taalinput (door volwassenen)

- > stem vervormen
- > onomotape vb broembroem
- > vragen stellen + zelf antwoorden

Terminologie

holofrasen

eenwoordzinnen

deletie

VOOR procope, MIDDEN syncope, ACHTER apocope

reduplicatie

iets verdubbelen

overextensie

veralgemenen woord

metathesis

wisselen van klanken

foneemvervanging

klanken veranderen

bijvoeging

VOOR voorvoeging, MIDDEN invoeging, ACHTER achtervoeging

assimilatie

progressieve (links->rechts), regressieve (rechts->links)

Prelinguale periode (0-1)

spraakperceptie

moedertaal leren einde zwangerschap, akoestische verschillen waarnemen (stemloos VS stemhebbend, articulatie)

spraakproductie

vocale activiteiten (huiten, niezen, stembanden oefenen), na 2 maanden lachen + vocaliseren, na 4 maanden medeklinkers, na 6 maanden brabbelfase (herhalen, variatie), na 9 maanden accenten + brabbelen met gebaren

Vroeglinguale periode (1-2,5)

eenwoordzin

brabbels omgeving verwijzen, fonologie (klankvorm 1e woorden), eerste woorden drie fases (presymbolisch, persoonlijke symbolen, gesocialiseerde symbolen)

tweewoordzin

1e woordcombinaties, casusrelatie (bezitsrelatie)

meerwoordzin

15 maanden-2,5 bedmonologen, taalproductie immatuur (geen lidwoorden + geen samengestelde zinnen)

Differentiatiefase (2,5-5)

- > fonologische ontwikkeling (geen sch en t)
- > zinsbouw in orde
- > syntaxis, morfologie (want minder belangrijk voor taalbegrip)

Voltooiingsfase (na 5)

- > gesprekspartner
- > lexicon blijft groeien